Slovensko má prvú európsku odborníčku na manažment obezity podľa EASO

30.3.2026 - Ela Rybárová | SAV

Výskumníčka Dr. Adela Penesová z Biomedicínskeho centra SAV, v. v. i., (BMC SAV) získala v marci 2026 ako prvá na Slovensku medzinárodný certifikát Európskej asociácie pre výskum obezity (EASO) ako európska odborníčka na manažment obezity (EASO European Clinical Fellow).

„Je to potvrdenie špičkovej odbornosti, že ideme dobrým smerom vo vedeckej oblasti aj v klinickej praxi. Veríme, že veda by mala riešiť aktuálne problémy v spoločnosti, medzi ktoré obezita jednoznačne patrí, a prepájať klinickú prax s výskumom,“ hovorí Adela Penesová.

Približne dvadsaťpäť percent dospelej populácie na Slovensku má obezitu a takmer dve tretiny dospelých majú nadváhu alebo obezitu. Žije s ňou u nás aj viac ako 12-tisíc detí. S obezitou sa spája viac než 200 rôznych ochorení, medziiným rakovina hrubého čreva či prsníka, diabetes 2. typu, srdcovo-cievne ochorenia či ochorenia močovo-pohlavného traktu.

„Tento obrovský problém má veľké socioekonomické dôsledky. Je potrebné, aby sa národná politika v oblasti obezity premietla do praxe v spolupráci so zdravotnými poisťovňami a vyššími územnými celkami. Zapojiť by sa mali viaceré ministerstvá od dopravy cez poľnohospodárstvo a školstvo až po zdravotníctvo,“ poznamenáva Adela Penesová.

Na Slovensku podľa nej stále nemáme relevantné epidemiologické dáta o obezite u dospelých, čo by bolo potrebné riešiť celonárodným skríningom.

„Veľké ťažkosti majú napríklad v oblasti gynekológie, keďže dnes až tretina žien začína tehotenstvo s obezitou. To spôsobuje problémy už pri schopnosti otehotnieť, neskôr zdravotné komplikácie počas tehotenstva, pri pôrode častejšie cisárske rezy a tiež zlé hojenie rán po pôrode. Spoločne s lekármi a lekárkami preto pripravujeme plán na manažment tehotných pacientok s obezitou,“ vysvetľuje slovenská výskumníčka

Certifikát európskeho odborníka EASO môže získať len atestovaný lekár alebo lekárka v príslušnom odbore s minimálne desaťročnou klinickou praxou v oblasti liečby obezity, dvadsiatimi vedeckými publikáciami v tejto téme, ktorý okrem iného prezentoval výsledky výskumu na minimálne troch medzinárodných svetových či európskych kongresoch v posledných piatich rokoch so zameraním na obezitu a pridružené ochorenia.

Dr. Penesová sa venuje výskumu obezity viac než dvadsať rokov, pôsobila aj v USA. Je spoluautorkou knižnej publikácie Klinická obezitológia (2023) a autorkou alebo spoluautorkou viac ako sto vedeckých publikácií, ktoré boli citované viac ako 1100-krát.

Aktuálne dokončuje štúdiu, ktorá sa týka nízkeho testosterónu - hypogonadizmu u mladých mužov s obezitou 2. a 3. stupňa. Pri hypogonadizme sa, zjednodušene povedané, testosterón v tuku premieňa na estrogény. Táto porucha sa spája s viacerými metabolickými problémami ako aj s poruchou plodnosti, zníženým ochlpením, zväčšenými prsnými žľazami či erektilnou dysfunkciou, ktorá je nezávislým rizikovým faktorom srdcovo-cievnych ochorení.

„Je to najrozšírenejšia endokrinná porucha u mužov s obezitou, postihuje asi polovicu z nich. Dobrá

správa je, že ide o problém, ktorý je možné zvrátiť. V našej výskumnej štúdii, kde sme využili úpravu stravy a pohybovú aktivitu, schudli účastníci za dva mesiace v priemere desať kíl. Už za také krátke obdobie sa zlepšili ich pečeňové, obličkové aj lipidové parametre, krvný tlak, a zlepšila sa inzulínová citlivosť," dodáva Adela Penesová.

V BMC SAV pôsobí aj prvé Centrum pre manažment obezity akreditované EASO na Slovensku. Realizujú sa v ňom programy a štúdie založené na komplexnej zmene životného štýlu, ktorá zahŕňa oblasť výživy, cvičenie a koučing. V centre každoročne pribudne viac ako sto nových pacientov.

Spracovala*:* Ela Rybárová, BMC SAV, v. v. i.

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13518&source_no=20